

Hịch ký cớ a mớ t địch ng viên Cịch ng sớ n thoái Địch ng.

Ông Vi Địch Hịch nguyên là là trịch ng ban tuyên giáo, giám địch c trịch ng địch ng, thịch ng vớ huyớ nớ y huyớ n Hớ u Lũng (tớ nh Lớ ng Sớ n). Hớ n nay Ông đã thôi gớ các nhớ m vớ cuớ địch ng CSVN đớ tham gia phong trào dân chớ VN quớ c nớ i.

## 1

Hớ i tôi còn nhớ ,tôi nhớ bớ tôi thớ địch ng hay hát ru mớ y câu ca dao quen thuớ c cho tôi và các em tôi đớ ru ngớ . Thớ c ra ông không thuớ c nhiớ u, chớ quanh quớ n mớ y bài Con cò bay lớ bay la, Mớ đi làm vớ ...; rớ i mớ t vài bài vớ quê hớ địch ng đớ t nớ đớ c gì đó. Nhớ ng quen thuớ c nhớ t vớ n là mớ y câu ca dao:

Công cha nhớ núi thái sớ n  
Nghĩa mớ nhớ nớ đớ c trong nguớ n chớ y ra  
Bác Hớ hớ n mớ , hớ n cha...

Rớ i ông tớ gớ i thích cho tôi nghe rớ ng: Núi thái sớ n to lớ m, vớ a to vớ a cao, đớ mình không có núi nào to, cao bớ ng. Nớ đớ c đớ nguớ n chớ y ra hớ t ngày này qua ngày khác, hớ t năm này sang năm khác không bao gớ cớ n. Ngớ đớ i ta so sánh nhớ vớ y đớ thớ y công lao cha mớ chăm sóc nuôi dớ địch ng đớ i vớ i ngớ đớ i con là rớ t to lớ n. Đớ o làm con phớ i biớ t đớ u đó và luôn phớ i có hiớ u vớ i

cha mẹ, luôn phải vâng lời cha mẹ ...

Bác Hồ nhớ thế nào mà hình ảnh mẹ ? Tôi thắc mắc. Ông giải thích cho tôi: Lên lên con sẽ hiểu. Bác Hồ là người có công rất lớn đối với đất nước, đối với dân tộc Việt Nam. Công lao của người là nên như biển đông. Con phải biết nếu không có bác Hồ thì không có chúng ta hôm nay, chúng ta không được làm người, công lao bác Hồ là hình ảnh mẹ, hình ảnh cha đây.

Nhà tôi thuộc thành phố nông thôn. Bởi tôi rất tự hào về thành phố “củ bèo” này, cũng giống như mọi người đang được căn nhà gỗ ba gian. Hôm vào nhà mới có ông cán bộ tuyên huấn của huyện được học phóng xuồng trên sông xã tôi được hàng năm nay được về đông nhân dân chấp hành được những chính sách của đảng, nhà nước. Ông thường xuyên đi lại ăn cơm nhà tôi, vì bố tôi cũng làm một chân nho nhỏ xã (làm phó chủ tịch UB xã). Ông đến và đem tặng một câu đối viết bằng chữ quốc ngữ ép tròn, nguyên bản của hai vợ chồng là:

Ơn Bác được đem no kiết thi  
Nhật tiên phúc trạch bình an

Tôi v&a treo xong & n&i trang tr&ng nh&t, m&y ông b&n b& tôi t&m t&c khen hay và đua nhau đ&a ra l&i bình. V& th& hai thì đã rõ ít ai tranh lu&n và gi&i thích; v& th& nh&t thì nhi&u ng&&i h&ng hái phân tích. Ông cán b& tuyên hu&n c&a huy&n u& nói đồng đ&c và sâu s&c l&m. Ông nói: n&u không có Đ&ng, không có Bác H& thì không th& có cái nhà m&i này đ&&c, vì lo&i ng&&i nh& chúng ta su&t đ&i đi làm thuê làm m&&n cho b&n đ&a ch&, c&&ng hào, c&m không đ& ăn, áo không đ& m&c, l&y đâu ra ti&n c&a mà làm nhà? Mà có ti&n c&a đi ch&ng n&a thì chúng nó cũng không cho ta làm vì nó ch& mu&n dân ta nghèo kh& su&t đ&i...

Bác nói chí ph&i, câu đ&i th&t ý nghĩa, c& g&i là đ&i chan chát... Liên ti&p h&t ng&&i này đ&n ng&&i kia chúc r&&u ông. Lúc đó tôi cũng r&t thán ph&c ông cán b& c&a đ&ng này. Mãi v& sau tôi m&i bi&t câu đ&i do m&t ông th&y đ& vi&t cho.

Tôi không th& nào quên đ&&c l&ng gi&ng c&nh nhà tôi có ông m&t hôm mua đ&&c m&t t&m &nh Bác H& đ& treo nhân d&p t&t nguyên đán s&p đ&n. Ông ng&m nghĩa mãi r&i quy&t đ&nh treo lên m&t chi&c c&t quân & gi&a nhà, v&a đóng đinh xong, ông cán b& c&a đ&ng vào li&n xua tay và nói v&i ch& nhà: “&y, ch& này không đ&&c, ph&i treo lên ch& tr&nh tr&ng nh&t ch& ! Cái &nh này còn quan tr&ng h&n c& t& tiên chúng ta. Ông ph&i treo lên trên bàn th& thì m&i ph&i đ&o ch& !” Th& là t&m &nh đ&&c đ&a lên trên bàn th&, cao h&n c& bát h&&ng th& t& tiên. T& đó & làng tôi nhà

ai mua đom đóm nh Bác H đ u treo v trí nh ông cán b c a đ ng h ng d n.

Vào d p năm h c m i, các gia đình đ u mua s m cho con b qu n áo m i. Nhà tôi nghèo nên không có đom đóm ni m vui y. Cùng làng có đ a cùng trang l a tôi, sáng nay nó mong m i m nó đi ch v . Ch là m nó h a mua cho nó b qu n áo m i. V a th y bóng dáng m là nó ch y ùa v ngay, b n tr chúng tôi cũng ùa theo xem. V n ông cán b c a đ ng h phóng y ng m nghĩa b qu n áo m i mà m nó v a m c th cho nó r i đồng d c: “Đây là áo c a đ ng, c a Bác H , nh công n c a đ ng, c a bác ta m i có c m ăn áo m c, cháu c g ng h c cho gi i đ đ n đáp công n đ ng, bác H nhé.” Đ a tr g t đ u vâng vâng d d . B m nó cũng g t gù tán th ng và nói thêm v i con: “Bác là cán b c a đ ng, bác nói cái gì cũng đúng. Con ph i nh l i bác d n, nh ch a?” “Vâng !” Đ a tr l i g t gù. Tôi t i thân vì mình không có qu n áo m i; và lúc đó cũng bi t t an i mình vì ch c còn r t nhi u b n nh mình, nh t là các b n c các n c khác nh Trung Qu c, Liên Xô ch ng h n, vì đó làm gì có đ ng, có Bác H nh V t Nam ta!

Tôi l n lên trong môi tr ng nh v y. Không riêng gì tôi, tôi mong c l n th t nhanh đ đom đóm vào đ ng, đ c ng hi n đom đóm nhi u cho t qu c, cho nhân dân. Tôi cũng r t t hào v cái thành ph n đom đóm g i là “c b n” c a gia đình mình, t hào v b mình, tuy ch ng có trình đ gì nh ng cũng đom đóm đ ng trong

hàng ngũ cịch a địch ng. Có chút ít vịch lịch i thịch nên tôi đã sịch m trịch thành đoàn viên, hịch i đó địch c gịch i là cánh tay phịch i cịch a địch ng. Có nhiệ u ngệ i thịch c mịch c, tôi là ngệ i thuệ n tay trái nên thịch y cũng có lý. Sau này địch c địch i thành cánh tay địch c lịch c cịch a địch ng, tôi tịch hào lịch m. Nhịch lịch i nhịch ng năm mịch i đi công tác, tôi nôn nóng muệ n địch c địch ng vào hàng ngũ cịch a địch ng. Chịch thịch mà mịch y lịch n chi đoàn cịch quan tôi bình bịch u đoàn viên iệ u tú địch giệ i thiệ u cho địch ng xem xét, bịch i địch ng kịch t nịch p địch ng, tôi bịch rịch t mịch y lịch n vì còn mịch t sịch mịch t hịch n chịch cịch n tiệ p tịch c tu địch ng, tôi đã cịch m thịch y chán sịch ng. Thịch rịch i lịch i trịch n tịch i. Và cái gì địch n sịch địch n. Năm 1980 tôi địch c kịch t nịch p địch ng, đánh địch u bịch c ngoệ t trong cuệ c địch i tôi.

Tôi là ngệ i cũng chịch ng có trình địch và tài cán gì, nhịch ng địch c cịch p trên quan tâm nâng địch nên vịch a chuyệ n địch ng chính thịch c tôi đã địch c bịch u vào cịch p uệ địch a phịch ng (cịch p huyệ n). Rịch i năm 1983, địch c cịch đi hịch c trịch ng địch ng Nguyệ n Ái Quệ c hịch cao cịch p tịch i Hà Nộ i, địch n năm 1986 ra trịch ng. Trong thịch i gian hịch c, tôi địch c tiệ p nhịch n nhịch ng thông tin rịch t quan trịch ng. Đó là: chịch nghĩa mác lê-nin là địch nh cao cịch a khoa hịch c xã hịch i; xã hịch i loài ngệ i tịch t yệ u phịch i đi lên cnxh và cncs; chịch nghĩa tịch bịch n là thịch i nát, đang giấ chịch t, là đêm hôm trịch c cịch a cnxh; muệ n xây địch ng cnxh và cncs thành công thì tịch t yệ u phịch i có chính địch ng cịch ng sịch n lãnh địch o, sịch lãnh địch o cịch a địch ng là tuyệ t địch i; địch ng không chia sịch quyệ n lịch c, quyệ n lãnh địch o cho bịch t cịch ai vv và vv.

Ra trịch ng, tôi nhịch mịch t con chiệ n ngoan địch o. Tôi luôn tin vào

địch ng. Tôi là m&#225;t trong nh&#225;ng ng&#225;i l&#225;n ti&#225;ng kh&#225;ng đ&#225;nh đ&#225;ng l&#225;i c&#225;a đ&#225;ng luôn đ&#225;ng đ&#225;n, m&#225;c dù trong th&#225;i đ&#225;i m&#225; đó đ&#225;t n&#225; c&#225; đang đ&#225;ng bên b&#225; v&#225;c th&#225;m do nh&#225;ng chính sách sai l&#225;m c&#225;a đ&#225;ng gây ra. Ch&#225;c vì th&#225; t&#225;i đ&#225;i h&#225;i huy&#225;n đ&#225;ng b&#225; năm 1986 tôi đ&#225; c&#225; b&#225;u vào th&#225;ng v&#225; huy&#225;n u&#225;, ph&#225; trách công tác t&#225; ch&#225;c c&#225;a đ&#225;ng b&#225; huy&#225;n.

Đ&#225;i h&#225;i 6 c&#225;a đ&#225;ng m&#225; ra đ&#225;ng h&#225;ng m&#225;i, đ&#225;ng h&#225;ng m&#225; c&#225;a, xóa b&#225; t&#225;p trung quan li&#225;u bao c&#225;p, đ&#225;i m&#225;i t&#225; duy, nh&#225;t là t&#225; duy kinh t&#225; ... Tôi cũng là ng&#225;i h&#225;ng hái tuyên truy&#225;n v&#225; các quan đi&#225;m c&#225;a đ&#225;ng theo đ&#225;ng gì đ&#225;ng đ&#225;nh h&#225;ng. Cũng vào th&#225;i đ&#225;i m&#225; này tôi b&#225;t đ&#225;u v&#225;p ph&#225;i nh&#225;ng hi&#225;n th&#225;c khách quan, t&#225;c là nh&#225;ng th&#225;c t&#225; sinh đ&#225;ng trong đ&#225;i s&#225;ng x&#225; h&#225;i, n&#225;u đ&#225;m đ&#225;i chi&#225;u v&#225;i các quan đi&#225;m c&#225;a đ&#225;ng thì tôi th&#225;y nó không đ&#225;ng v&#225;i nh&#225;ng gì mà đ&#225;ng đã nh&#225;i nh&#225;t cho tôi. Tôi b&#225;t đ&#225;u hình thành l&#225;i t&#225; duy m&#225;i theo phong trào đ&#225;i m&#225;i t&#225; duy mà đ&#225;ng đang hô hào và b&#225;t đ&#225;u chú ý và ti&#225;p nh&#225;n nh&#225;ng th&#225;c t&#225; đó đ&#225; r&#225;i t&#225; mình đánh giá, phân tích, suy lu&#225;n. Th&#225;t thú v&#225;. Có nh&#225;ng cái mà tr&#225;c đây mình cho là vi&#225;c c&#225;n con, không đáng quan tâm, b&#225; ngoài tai, thì bây gi&#225; suy ng&#225;m l&#225;i, l&#225;i th&#225;y nó r&#225;t có ý nghĩa. L&#225;n theo l&#225;i t&#225; duy này có nh&#225;ng lúc tôi đã gi&#225;t th&#225;t mình vì c&#225;m th&#225;y x&#225;u h&#225; v&#225; nh&#225;ng gì mà mình đã nói và làm, v&#225; nh&#225;ng gì mà mình đã thao thao b&#225;t tuy&#225;t đ&#225; r&#225;i đây th&#225;y đ&#225;i h&#225;n 180 đ&#225;, không bi&#225;t mình s&#225;ng x&#225; sao đây.

T&#225; đó con ng&#225;i tôi đã có nh&#225;ng chuy&#225;n bi&#225;n căn b&#225;n trong t&#225;

tôi nghĩ, tôi muốn con người nói và làm theo đúng những sang con người biết tiếp nhận những thực xã hội để rồi có thái độ nghiêm túc đánh giá, xem xét nó theo nhiều giác độ khác nhau.

## 2&3

Tôi biết đâu có thái độ nghiêm túc để xem xét các vấn đề xảy ra ngay xung quanh mình, rồi đến những vấn đề ở nơi này, nơi khác. Những vấn đề rất gần gũi mà trước đây tôi không bao giờ để tâm tới.

Vào cuối những năm 70 và đầu những năm 80, quân đội cho gọi ngũ, phục viên hàng loạt chiến sĩ, sĩ quan trở về địa phương do cuộc “kháng chiến chống Mỹ cứu nước” đã hoàn thành. Thế đó các cơ quan công an, nhà nước, đoàn thể các cấp tiếp nhận những bộ đội phục viên xuất ngũ. Tiêu chuẩn duy nhất để tuyển dụng là đảng viên vì thế đó đang

thi u cán b tr m tr ng.

Sau th i gian công tác, nh t là t khi chuy n đ i c ch t khép kín, bao c p sang c ch m , ph n l n đã không đáp ng đ c c v tiêu chu n cũng nh v năng l c th c ti n, vì tuy t đ i đa s là nh ng ng i ch ng đ c qua tr ng l p nào, l n lên h ph i c m súng chi n đ u theo ti ng g i thiêng liêng c a đ ng. Th là h t đ t gi m biên này đ n đ t gi m biên khác l n l t h ph i v đ a ph ng.Vi c h ph i r i kh i công s thì ch ng ai ph n ng gì, ngay c nh ng ng i ph i ra đi h cũng th y vui lòng vì t mình th y không đáp ng đ c nhi m v trong tình hình m i.

Cái đáng bàn là cu c s ng c a h nh th nào sau khi tr v đ a ph ng. Nhà n c tr cho h đ c kho ng 6 tháng l ng,v n v n ch có v y.

Th...t không may cho h..., th...i đi...m đó các đ...a ph...ng đã ti...n hành xong vi...c giao khoán ru...ng đ...t ...n đ...nh lâu dài cho các h... gia đình. Tôi đã đ...c ch...ng ki...n c...nh h...ng h...t c...a nhi...u ng...i khi h... tâm s..., c...nh ng...ngác tìm k...sinh nhai.

Đã không ít ng...i đòi đ...ng, chính quy...n c...s...ph...i chia ru...ng đ...t cho h..., và t...t nhiên đ...ng, chính quy...n không th...mọi đâu ra ru...ng đ...t đ...cho h...cày. C...c ch...ng đã, nhi...u ng...i đã tr...c ti...p đòi ru...ng cha ông mà ngày tr...c h...đã góp vào h...p tác xã, không ít ng...i đã t...ý đi cày ru...ng cha ông c...a mình, th...là hình ...nh ng...i chi...n sĩ năm x...a c...n...c trăn tr...ng, m...n m...:

“hoan hô anh gi...i phóng quân  
kính chào anh con ng...i đ...p nh...t  
l...ch s...hôn anh, chàng trai chân đ...t

## s ng hiên ngang b t khu t trên đ i”

Nay h đã tr thành đ i t ng c a đ ng, chính quy n đ a ph ng, h đ c quy là công th n, gây r i, ch ng l i đ ng l i c a đ ng, nhà n c. K t c c có ng i b đ u i ra kh i đ ng, có ng i b b b t lên xã, lên huy n t m giam đ x lý vì đã ngang nhiên l n chi m đ t đại c a nhà n c đã giao cho ng i khác. Liên quan đ n các chi n sĩ gi i phóng quân, nh ng con ng i đã t ng làm nên “nh ng chi n công hi n hách, gi i phóng mi n nam, th ng nh t t qu c”, tôi ch t nh m t s ki n quan tr ng trong đ i tôi, vì nó m t l n n a kh ng đ nh cách nhìn nh n khác th ng c a tôi v cu c chi n tranh đ c g i là “ch ng M , c u n c”.

Năm 1990, tôi đ c tham gia đoàn c p u , chính quy n đ a ph ng đi thăm vi ng nghĩa

trang Truởng Sơn (vì đưa phoởng tôi cũng có liết sĩ đởc quy tở tở nghĩa trang này). Hởi đó nghĩa trang đang đởc tu bở, mở rởng và nâng cởp. Tôi thở y ghê rởn khi nhìn thở y máy iởi lên nhởng khúc xởng ngởi, cở nhởng đởu lâu bởt lên. Nởc mởt tôi ởa ra vì biởt rởng còn rởt nhiởu, rởt nhiởu nhởng hài cởt còn nỏm sâu trong lòng đởt này, mà chỏc chỏn chỏng phởi hài cởt ngỏi Mộ hay bởt cở cởa ngỏi nỏc ngoài nào đởn đây xâm lỏc nỏc ta mà còn nỏm đởi lòng đởt này, mà chính là xởng,thởt cởa ngỏi Viởt Nam ta. Trong phỏm vi bài viởt này tôi không phát biởu chính kiởn cởa mình, nhởng tôi tin rởng lỏch sỏ sỏ rởt công bởng đở phán xét vở cuởc chiởn này. Tôi nhở rởng ngay lúc đó tôi nhỏ câu nói cởa Hở Chí Minh đởi ý rởng: nỏc nhà thởng nhỏt, đởc lỏp, tở do, cở nỏc đi lên chỏ nghĩa xã hỏi mà dân vởn đói, nghèo thì thỏ đởc lỏp tở do ởy cũng chỏng có ý nghĩa gì.

Bà t cô ai không để ý đến thì nó cũng đổ vào mặt hình ảnh trong xã hội Việt Nam bắt đầu xuất hiện mặt hàng loại “giai cấp” mới. Hàng loại này giàu lên mặt cách nhanh chóng, đó là hàng loại hàng viên công sản có chức, có quyền. Tôi cũng nhận thấy càng ngày cán bộ có quyền chức khác cán bộ ngày xưa lắm, họ trở nên xa dân, trở nên hách dịch, quan liêu từ lúc nào không biết. Tôi nhớ có lần mặt lãnh đạo công nhân xuống công sản thăm và làm việc, đám trẻ con xúm vào ngắm nghía chiếc xe con của vị lãnh đạo đưa phở ăn, có vị thì ký gì đó ra báo lái xe với giọng gay gắt: Công nhân chú ý, không để cho bọn trẻ con nó đến gần xe, kẻo nó nghịch hỏng xe là chết đấy. Người lái xe vâng dạ liên hồi. Rồi vị nhân viên cán bộ ấy, ông quay lại nói rất đồng cảm với đám trẻ con. Ông nói: bọn nhóc chúng mày đi ra ngoài chơi, không được đứng vào xe ô tô nhé, đưa nào nghịch xe bọn mình để đến ốm, bán hết sữa trâu, bò của xã này còn chơi đến nỗi chiếc xe này, chúng mày hiểu chưa? Bọn trẻ con trả mặt rồi lại ra ngoài. Tôi chạnh lòng vì thấy ông cán bộ kia ăn nói xấc

xã có vài dân, nhất là là vài trẻ em. Tôi quay ra tính ngay, cái xã miền núi này có gần 400 hộ, tổng đàn trâu, bò có 600, bình quân mỗi hộ có 1,5 con trâu hoặc bò, trong đó trâu bò cày kéo 400 con (theo báo cáo của xã). Bình quân giá thịt điếm đó bán được mỗi con 1 triệu, như vậy làm sao mua nổi chiếc xe của ông lãnh đạo tỉnh này, nghe nói giá chiếc xe này được gần 1 tỷ đồng.

Cho đến bây giờ tôi vẫn không hiểu tại sao những người có chức có quyền, những người ở các ngành “nhảy cò” mà dân vẫn gọi là ngành hái ra tiền, họ giàu lên như nhà điếu gặp gió mà xã hội ta dường như nhiên nhiên thế này, cho rằng những người này không giàu mới là chuyện lạ.

Tôi cũng không hiểu có nhu cầu quy định mang tính đặc quyền, đặc lợi mà được ban hành

tịch ng chịch nó không bao giờ thịch hiịch n địch c bịch vì nó quá vô lý, vô lý địch n nịch c cịch i, nịch c cịch i địch n chịch y nịch c mịch t. Thí dụ : Hịch quy địch nh nhịch ng lô địch t khác nhau địch cịch p cho các đôi tịch ng khác nhau, nhịch lô địch t cịch a thịch ng vịch , lô địch t cịch a cán bịch cịch t cán, lô địch t cịch a cán bịch công chịch c thịch ng... Sịch dĩ phịch i phân ra nhịch thịch là vì mịch i lô có vịch trí khác nhau và đi liịch n nó là giá trịch cịch a nó hoàn toàn khác nhau.

Phân ra nhịch vịch y cũng là địch có chịch địch khác nhau.Đó là thịch ng vịch cịch p uịch , thịch ng trịch hịch i địch ng nhân dân, uịch ban nhân dân sịch địch c cịch p vịch i diịch n tích rịch ng hịch n... Có điịch u là tuyịch t địch i không thịch y có lô địch t nào dành cho nhịch ng địch i tịch ng là thịch ng bình, bà mịch anh hùng, gia đình có công vịch i nịch c... mịch c dù mịch t sịch địch i tịch ng này hịch cũng có nhu cịch u vịch địch tịch còn gay gịch t hịch n cịch nhịch ng địch i tịch ng mà cịch p uịch địch ng quy địch nh, thịch m chí địch t cịch a hịch còn “địch c”nhà nịch c thu hịch i địch cịch p cho cán bịch công chịch c.

Là i nói về chuyện ngày 27-7 ngày tháng năm binh-liệt sĩ hàng năm. Tôi biết chuyện này là chuyện rất nhẹ nhàng thôi đã trót thì trót luôn: uống nước nhàn nhàn là truyện tháng tết đẹp của dân tộc ta mà. Đúng, nhà nước Việt Nam đã làm được khá nhiều việc để “đón đầu đáp nghĩa”, điều đó không ai phủ nhận hoàn toàn phần. Câu chuyện miên “ngày giết tháng chết, ngày tết tháng sống”.

Đúng vậy, tôi được đi đợt nhiều ngày lễ “trung đội” này, gọi là ngày “tháng năm binh-liệt sĩ”, nhưng tôi thấy thấy tháng năm binh, gia đình liệt sĩ đâu, chỉ thấy những mặt đời diễn các ban ngành mà bắt cứ hội nghị nào cũng có mặt, có chăng lúc nhiều nhất tôi đếm được 4 người tháng năm binh và 3 gia đình liệt sĩ trên tầng sân hơn 6 chục người đời biết và khi xếp mâm thì được trên 8 chục người. Điều đáng nói là nhiều thôn, xã cấp u, chính quyền, mặt trận tổ chức huy động quần góp để “đón đầu đáp nghĩa”

chúng họ không chỉ biết ăn cơm uống trà đàm luận ngày lẫn thiêng liêng này.

Nhưng đời chúng tôi bình, gia đình liệt sĩ chúng tôi không có món quà của nhà người khác, ngoài ra họ chúng tôi không có gì thêm. Hình như mọi người có quy chuẩn khác cao, trong không khí vui mừng, tôi thấy tình thần “ưu người khác ngu”, ông nói với tôi rằng đi u gì u gì: “theo tôi nên đừng nghĩ đến, nhà người khác tách ra ngày chúng tôi bình riêng, ngày liệt sĩ riêng để anh em mình có dịp bù khú họ.” Rồi ông cười khà khà chúng tôi nói ý gì gì với mọi người xung quanh. Mọi người đều thanh tán chúng, cùng nhau nâng chén hô to: dô... dô.

Nhưng chuyện chúng tôi trên không sao khác họ tôi. Người ta thì cho rằng chuyện đời chúng tôi, nhưng đời với tôi nó tác động thật sâu sắc. Tôi thấy chuyện chúng tôi ngày xảy ra xung quanh tôi, tôi bắt đầu nghĩ đến những vấn đề lớn họ, những vấn đề của đất nước, của dân tộc.

Thuyết “ông chủ và con chó săn” đã được dùng công khai của Việt Nam áp dụng một cách tri thức. Thực tế trong cách mạng giải phóng dân tộc ta thấy hàng loạt các tổ chức ra đời, có những tổ chức được dựng nên thành lập, có những tổ chức được thành lập một cách tự phát, với tất cả khao khát giành được lập-tức cho tổ quốc. Những công nhân đi đầu đó, được cộng sản đã tập hợp họ lại thành sức mạnh của dân tộc, thực hiện thành công một mục tiêu cao cả đó. Chính phủ đầu tiên của nước Việt Nam dân chủ cộng hòa gồm nhiều thành viên từ các đảng phái, tổ chức khác nhau và ngay sau đó nhiều thành viên đã phải tìm cách rút khỏi bộ đội để xoá bỏ ảnh hưởng của công khai. Năm 1988 được cộng sản “hóa vàng” được dân chủ Việt Nam và được xã hội Việt Nam, trước tiên gọi cái mà không những đang làm lu mờ đi vai trò của cộng sản mà còn là tiềm ẩn làm lung lay vị trí độc tôn cai trị. Thực phảo như nhóm vì được đã làm được tất cả những gì cần làm được công khai với trí tuệ ngang trệt để tạo nên vĩnh viễn. Được rồi để lại hào vì được “nhân dân” gọi “được ta”, những được có hiểu vì nhân dân sẽ làm với

“địch ng tây”. Địch t n&#225;c ch&#225; có m&#225;t địch ng, dân t&#225;c Vi&#225;t Nam ch&#225; có m&#225;t địch ng, m&#225;t địch ng chỉ ph&#225;i toàn b&#225; các ho&#225;t địch ng trong đ&#225;i s&#225;ng xa h&#225;i. Tôi l&#225;n mò đ&#225; ý xem địch ng đã đi vào lòng ng&#225; i đ&#225;n đâu, đi vào cu&#225;c s&#225;ng th&#225; nào.

C&#225; 6 tháng m&#225;t l&#225;n vi&#225;t ki&#225;m đi&#225;m (vào đ&#225;p 6 tháng đ&#225;u năm và cu&#225;i năm), kh&#225; nh&#225;t là ng&#225;ng ng&#225; i không có vi ph&#225;m khuy&#225;t đi&#225;m gì. C&#225; v&#225;t óc nghĩ ra khuy&#225;t đi&#225;m gì đó đ&#225; đ&#225;a vào b&#225;n ki&#225;m đi&#225;m, không có không xong vì trong b&#225;n ki&#225;m đi&#225;m bao gi&#225; cũng có 2 ph&#225;n: &#225;u đi&#225;m và khuy&#225;t đi&#225;m. C&#225;c ch&#225;ng đã, t&#225; nh&#225;n: “trong đ&#225;u tranh phê bình và t&#225; phê bình con r&#225;t r&#225;”, c&#225;m t&#225; này h&#225;u h&#225;t địch ng viên nào cũng đ&#225;a vào và h&#225;t năm này sang năm khác v&#225;n ph&#225;i s&#225; đ&#225;ng nó nh&#225; m&#225;t c&#225;m nang c&#225;a m&#225;i địch ng viên.

M&#225;y địch ng viên đang ng&#225; i vi&#225;t c&#225;p t&#225;c b&#225;n ki&#225;m

đi m, m t ng i nói bằng qu gì đó tôi không  
nh n a: đúng là trên đ i ch ng có gì là tuy t  
đ i c . Ông nh m r i, m t ng i ng t l i  
nói: ông th vi t vào b n ki m đi m đ ng viên  
c a ông là tôi t ng đ i tin t ng vào s lãnh  
đ o c a đ ng xem, m i ng i c i lên, ng i  
kia gãi đ u gãi tai tôi ch u, tôi ch u. Th là cái  
h c thuy t t ng đ i đã không đúng v i đ ng  
l i c a đ ng csvn.

Tôi r t ch nh lòng vì tôi là m t trong nh ng  
ng i đ c c p u giao phó đi tri n khai các  
ngh quy t c a đ ng, khi đ c nghe m y anh,  
ch em trong c quan kháo nhau: s nh t là  
ph i đi h c t p chính tr , nghe ch ng vào tai gì  
c , bu n ng l m... M y cháu h c sinh, sinh  
viên thì t thái đ gay g t: cháu ghét nh t là  
môn ch nghĩa mác-lê nin, b n cháu ph i h c  
cái đó đ làm gì, l ng nh ng, vi n vòng làm sao  
y...

Chuyến vào đường càng nặng nề năm gần đây càng lộ lộ m. Cặp trên giao cho cặp dưới nhả giao cho tiêu k ho ch nhà n c, đ n v nào không hoàn thành sẽ bị g t ra khỏi danh hi u “chi, đ ng b trong s ch, v ng m nh”. Ch tiêu y cu i cùng đ c đ lên đ u chi b c s đ ng. Đ c g p m t s thanh niên ở nông thôn ra h c các l p tìm hi u v đ ng, l p b i đ ng đ ng viên m i k t n p, nhi u ng i than phi n: t nhiên th y b o em ph i đi h c c m tình đ ng, em bi t gì đâu, b n em vào đ ng đ làm gì? Làm quan ch ng đ n mình... Và th c t nhi u đ ng viên m i k t n p do ph i đi tìm k sinh nhai ở n i khác b đ ng luôn, gia đình khó khăn không tham gia sinh ho t đ c b đ ng luôn. Đi u l n a là không ít đ ng viên đi thoát ly gia đình nay tr v đ a ph ng cũng b luôn. Đ c bi t là nhi u sĩ quan quân đ i khi ph c viên, xu t ngũ, v h u cũng b luôn. Lãnh đ o đ ng ở đ a ph ng t c l m, cho đây là xúc ph m đ n thanh danh c a đ ng nh ng c ph i “ng m b hòn làm ng t”.

Một điếu u làm cho tôi tự nhiên thấy một hột sọt trên trán của mình đổ đi với đường, đó là sự xu nịnh của khá nhiều những đường viên có quyền chức. Câu chuyện xảy ra khá lâu rồi mà tôi vẫn nhớ nhớ vì nó tác động sâu sắc đến tôi: một hôm được sinh hoạt với một đường bộ quan khá lớn để tiến hành kiểm điểm đường viên dịp cuối năm. người đường bộ quan và là phó bí thư đường bộ tiến hành kiểm điểm trước. Sau khi ông được kiểm điểm xong, bí thư đường bộ và là phó thư trưởng của quan chức chủ trì cuộc họp yêu cầu mọi người tham gia ý kiến góp ý với lãnh đạo. Không ai chịu phát biểu, làm cho chủ trì hơi ngạc nhiên chờ đợi như thể người phát biểu, rồi ông chủ trì phát biểu cuối cùng. Ông nói rằng nhiều người đi tìm của với lãnh đạo này. Vì khuyến khích ông như vậy nên rất nhiều người: tôi đã nhiều lần nhắc nhở, phê bình nhưng họ vẫn nhiều lần mà thấy đường chức không tiến triển gì, lần này (ông nói): với tình thế nói thẳng, nói thật, dù phải mất lòng tôi cũng nói, tôi nói là vì sự nghiệp chung, vì sự sống còn của xí nghiệp này, vì cuộc sống của hàng trăm cán bộ, công nhân

đang nắm trong tay, khi tôi óc cựa động chỉ nên tôi phải nói để động chỉ sựa ngay. Mọi người nín thở đợi ông nói gì, đợi lúc khi gặp gì sự giáng xuống đây. Ông tiếp tục với giọng vẻn vẹn gay gắt: khuyên tôi làm như thế cựa động chỉ là không chịu giữ gìn sực khỏe cựa mình. Mọi người cười lên phá tan bầu không khí căng thẳng.

Năm 1985, thời đó, động đang tập trung xây dựng cơp huy động thành pháo đài, là đến với tôi chức vụ kinh tế-chính trị-quân sự.Tôi trông động nguy hiểm ai quốc hà nội, lúc đó có lập hội bí mật động cho cán bộ chức cơp huy động, một hôm có lãnh đạo cao cấp cựa động và chính phủ đến thăm và nói chuyện. Tôi đang hỏi về đó và được đến nghe buổi nói chuyện hiếm có này. Người đến là Tô Hữu, lúc đó là ủy viên bộ chính trị, phó chủ tịch thứ nhất hội động bí mật, trưởng ban xây dựng và tăng cường cơp huy động cựa động,nhà nòng cốt. Hội trưởng chức trách v

lãnh đạo này. Khi ông bước vào hội trường, tất cả đồng nghiệp với tay nâng nhiệt chào đón đúng theo hướng dẫn của ban tổ chức. Ông chào mọi người và trình bày tuyên bố với mọi người: trình bày tiên tôi thông báo với các đồng chí tin vui. Rồi ông ngừng nói, cả hội trường lặng nhẽ chờ đón tin vui. Lát sau ông tuyên bố: tôi xin thông báo tin vui với các đồng chí là: đồng chí từng bí thư Lê Duẩn rất quan tâm đến vấn đề xây dựng và tăng cường công tác huy động. Cả hội trường cười lên rồi nhẽ họp chỗ, mọi người bàn tán nhau cho đến khi ban tổ chức nhắc trỗi dậy. Hôm sau trên trang nhất báo Nhân Dân đăng bài nguyên văn lời thông báo của nhà lãnh đạo T&#225; H&#225;u. Lúc giờ lao mọi người chen nhau chụp ảnh với lãnh đạo, còn tôi lủn ra quán uống trà.

Lãnh đạo đồng nghiệp quan trọng nhẽ với đồng nghiệp, nhẽ trong thực tế tôi cũng thấy nó khác, khác đến nỗi khó hiểu. Nó là chức bí thư đồng cấp

huyền, cộng xã, phòng thì không nói làm gì, nhưng tôi thấy cái chức bí thư chi, đảng bộ cơ quan, xí nghiệp thì đưa đẩy nhau làm, có thể đây là nhiệm vụ kiêm nhiệm, chúng có lẽ đang lúng túng gì đó, nhiệm vụ người nói: chúng tôi rách việc. Vì vậy chức vụ trưởng là đưa cho cộng phó trưởng phòng cơ quan làm, nhiệm vụ xí nghiệp phân công cho trưởng phòng hành chính đưa nhiệm vụ. Cuộc họp đảng, thì trưởng đảng viên và đảng viên chính là làm nhiệm vụ của người đảng viên, nhưng trong thực tế lúc nào cũng đưa ra cái gì thì như một cộng trên vế đó. Các cuộc sinh hoạt đảng như vậy trưởng là muốn tất cả các bộ phận, bí thư lúc nào cũng tranh thủ trưởng cơ quan (chức tài khoản), việc trả cho chút ít. Phải chăng đó là lý do khi nào nhiệm vụ người không muốn làm công tác đảng, mặc dù vẫn biết “đảng ta là đảng cộng quyên”.

Quá trình vận hành theo cách “đảng lãnh đạo, nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ” đã gặp

nhieu trư c trư gi a đư ng lãnh đư o v i chính quy n qu n lý. Nh i i có i n lãnh đư o đư a ph ư ng đi đ h i ngh c a đư n v quân đ i c p s đoàn, trong gi i thi u đ i bi u, ban t ch c gi i thi u ông ch t ch huy n trư c, sau đó m i gi i thi u bí th huy n u , m c dù ông bí th là t nh u viên. M t ông bí th đ nh gà ch i, h m h c l m. Trong b a ăn, có ng i nh c ông s trư ng t nh r ng: ban t ch c hôm nay có s xu t, ông s trư ng nói th ng th ng: trong quân đ i t l nh là trên h t, chúng tôi ch bi t ông ch t ch u ban là to nh t vì ông qu n lý, đi u hành m i công vi c, tôi ch làm vi c v i ông ch t ch các c p ch ch a bao gi làm vi c v i bí th đư ng.

Có i trong th c t vai trò c a đư ng ngày càng b lu m , nguy c này càng r t nguy hi m khi nó đư c v n hành trong quân đ i, công an và i c l ư ng vũ trang nói chung. Đ c u nguy vai trò c a đư ng ngày càng gi m thi u trong đ i

s&ng xã h&i, đ&ng đã có b& c đi&u ch&nh quan tr&ng là: trong quân đ&i có ch& đ& chính u& ho&c chính tr& viên nh& tr& c đây, ch&c này ngang v&i ch& huy tr&ng đ& tăng c&ng vai trò lãnh đ&o c&a đ&ng. Các l&c l&ng khác và các c& quan, doanh nghi&p g&n th& tr&ng, giám đ&c kiêm bí th& đ&ng luôn.

Hi&n đ&ng đang tìm nhi&u ph&ng k& đ& c&ng c&, l&y l&i uy l&c c&a mình, nh&ng qu&n chúng nhân dân luôn là ng& i có cách nhìn nh&n sáng su&t, khách quan và đúng đ&n. M&i trò &o thu&t đ&u ph&n tác đ&ng trong th&i đ&i ngày nay.

## 4&5

“Đ&ng c&ng s&n Vi&t Nam, đ&i tiên

phong cách giai cấp công nhân Việt Nam, đường bao gồm những nguyên tắc tiên tiến nhất...”. Đó là lý tưởng cao mình cách đường cách sống Việt Nam được thể hiện rõ ràng trong công việc lãnh, đi đầu, cho đến tất cả các văn kiện cách đường. Bởi nó là tiên tiến nhất, tiên phong nhất... nên nhiều nguyên tắc được khoác cho mình cái mác “hơn người” hay bất đầu tư cao, tư duy, tư cho mình đã hơn người.

Hãy tôi đang theo học lớp đầu học tập cải cách do vì tôi học mà Hà Nội tập cải cách, tôi nhớ có vị giáo sư nói với tôi: “cán bộ lãnh đạo đường hiện nay

nh m t con ngan, cũng bi t bay  
nh ng ph i g i chim b ng c ; cũng  
bi t b i nh ng so v i v t thì thua xa;  
cũng đi b đ c nh ng không th  
b ng gà”. Tôi ng m ngùi, hèn chi đ t  
n c ta, dân t c ta ngày càng t t h u  
so v i thiên h b i c đ nh ng con  
ngan ho ch đ nh qu c k dân sinh.  
Đ n đây, tôi ch t nh câu chuy n:

Có đoàn ki m tra do t nh u quy t  
đ nh đ n m t đ n v làm nhi m v  
thu ngân sách ti n hành ki m tra các  
ho t đ ng c a đ n v . Sau khi làm  
các th t c c n thi t, đoàn ki m tra  
yêu c u đ n v đ a toàn b s sách,

giúp y tế nấp cho đoàn đi tiến hành làm việc. Chấp hành lệnh của đoàn kiểm tra, đoàn vận chuyển toàn bộ hàng thống máy tính và giao cho đoàn, và nói: “tất cả ở trong đó hết”. Người này nhìn người kia lúc đi, ông trưởng đoàn tuyên bố tạm dừng cuộc kiểm tra đi với đoàn vận và ông phân bua về đoàn vận ông chưa được trang bị loại máy móc này nên không biết sử dụng. Chuyện cũng kết thúc có ông lãnh đạo đoàn cao nhất, một mặt đưa ra phương án, một hôm ông đến để khai giảng năm học mới một trường trung học điếm của tỉnh. Ông căn dặn học sinh: Trong thời đi ngày nay khi mà nước ta hoà nhập với thế giới, bình thường hoá quan hệ với Mỹ, các cháu không nên ngừng học tiếng Anh

mà ti&n t&i còn ph&i h&c c& ti&ng M&  
n&a các cháu a.

B&t c& ai đã là đ&ng viên c&ng  
s&n, đ& c vào tr&ng đ&ng h&c t& h&  
trung c&p tr& lên ra tr&ng là có th&  
làm đ& c lãnh đ&o, các ki&n th&c khác  
không c&n thi&t b&i đã đ& c trang b&  
h&c thuy&t ch& nghĩa mác-lê nin, đ&nh  
cao c&a khoa h&c xã h&i loài ng& i.  
Tr& trêu thay th&i k& xét ng&ch b&c  
công ch&c, các văn b&ng, ch&ng ch&  
do các tr&ng đ&ng t& t&nh đ&n trung  
&ng đ&u không đ& c chính ph& ch&p  
nh&n, vì nó không n&m trong h& th&ng  
các tr&ng do b& giáo d&c qu&n lý (tr&

trở lại ngẩng đầu i h< c tuyên giáo). Vì vậy tuy< t< đ< i đa s< các cán b< đang làm công tác xây d< ng đ< ng, các t< ch< c đoàn th< < các đ< a ph< < ng ch< có văn b< ng ch< ng ch< trong h< th< ng trở < ng đ< ng nên không th< x< p vào ng< ch b< c công ch< c nh< cán s< ho< c chuyên viên đ< < c. Cú s< c b< t ng< làm cho uy l< c c< a đ< ng nói chung, cán b< làm công tác đ< ng, đoàn th< nói riêng b< gi< m sút nghiêm trọng. Các cán b< lãnh đ< o đ< ng t< ra cay cú, b< t bình cho r< ng đ< ng đã b< chính quy< n h< nh< c. T< đó ng< < i cán b< c< a đ< ng trong con m< t c< a đ< i ngũ cán b< công ch< c khác h< n so v< i tr< < c và nh< ng ng< < i làm công tác đ< ng cũng đã t< mình

đi u ch nh c v phong thái cũng nh phát ngôn t t n h n. Cũng t đó vì c đi h c t i các tr ng đ ng, t ch c đ ng ph i ra tay c t c , coi đây là nhi m v c a đ ng giao phó.

Tôi cũng th y nh ng đi u b t c p c a b máy đ c g i là “h th ng chính tr ”, bao g m đ ng, nhà n c, các đoàn th chính tr xã h i. V i t cách là “lãnh t chính tr ”, đ ng t t ch c biên ch cho mình b máy đ s không ch u thua kém bên nhà n c, chính ph có b ngo i giao, đ ng có ban đ i ngo i; chính ph có b nông nghi p, đ ng có ban nông nghi p;

chính phủ có ủy ban dân tộc, đảng có ban dân tộc... (đảng già có cốt già m đi mọt sọt ban), và bên nhà nước có các cơ quan tư pháp, bên đảng có ban nội chính. Hơn thế này đảng ta chỉ cần các cấp địa phương.

Ngoài ra còn bỏ mấy cơ sở các tổ chức đoàn thể nhân dân cũng đừng sợ không kém phần. Tất cả đều làm nhiệm vụ quản lý đất nước, vận động nhân dân chấp hành các chủ trương chính sách của đảng, nhà nước, dìu dắt nhân dân tiến lên chủ nghĩa xã hội, bỏ qua tất cả chủ nghĩa. Nếu như các bộ máy này tìm nguồn thu, tốn kém kinh phí

cho những hoạt động của mình thì  
kh&i c&n nói, động này t&t c& đ&u ăn  
theo những động t&n đóng thu& c&a  
ng&&i dân. Là ng&&i có nhi&u năm làm  
vi&c trong c& quan động, nhà n&&c, tôi  
th&y x&u h& vì hàng năm c& vào cu&i  
năm, chu&n b& b&&c sang năm m&i l&i  
di&n ra các cu&c cải c& r&t gay g&t v&  
vi&c phân b& kinh phí cho các c&  
quan động, chính quy&n, các đoàn  
th& nhân dân. Đ&n v& nào cũng đ&a  
ra v& trí, vai trò và t&m quan tr&ng c&a  
đ&n v& mình hòng có đ&&c nhi&u kinh  
phí đ& chi tiêu. Vào th&i k& đó đâu  
đâu cũng th&y bàn lu&n, so t& gi&a c&  
quan này v&i c& quan kia v& kinh phí  
nhà n&&c c&p. M&t đ&t n&&c đã nghèo  
mà còn đề lên đôi vai ng&&i dân

những gánh nặng khốn khổ để nỡ  
thì làm sao dân tộc ta không kém  
thiên hạ ?

Tôi thấy những luôn tỏ hào vể tài “nghệ  
thuật lãnh đạo” của những. Đem  
chuyện này trao đổi với một số người  
dân thì họ nói: những có tài lắm a bốp thì  
có (Một nhóm người người khác nhau  
mà tôi thấy họ đều nói đúng). Họ nói  
rằng khi còn nhỏ đi học, sách giáo  
khoa cấp 1 dạy rằng ở Miền Nam  
(những bên sông Cửu Long) có gì  
lúa trổ, quanh năm thóc chín, người  
dân có việc đi gặt hái không bao giờ  
hết, vậy a thóc này có thể nuôi sống

đến c toàn th đến ng bào c n c ta.  
Hi n nay đến qu c M đang xâm  
chi m, chúng v vết h t c a c i c a  
đến ng bào Mi n Nam, khi nào gi i  
phóng,th đến ng nh t t qu c thì tha h  
mà sung s s ng. Nay, th đến ng nh t n c  
nhà, ch đến ng th y lúa đâu, bài h c y  
cũng bi n m t.

“C m vàng còn s vàng r i  
Vào h p tác xã đến i đến i m no”...

M t ng i đến c l i câu ca dao quen  
thu c ki u đến chiêm ch c, m y ng i

khác ch<sup>o</sup> i đ<sup>o</sup> c: kh<sup>o</sup> n n<sup>o</sup> n cái h<sup>o</sup> p tác xã c<sup>o</sup> p th<sup>o</sup> p, c<sup>o</sup> p cao <sup>o</sup> y, lừa dân vào m<sup>o</sup> t h<sup>o</sup> đ<sup>o</sup> chôn. Bây gi<sup>o</sup> thì tôi ch<sup>o</sup> ng tin th<sup>o</sup> ng cha nào h<sup>o</sup> t, m<sup>o</sup> t ng<sup>o</sup> <sup>o</sup> i hằng hái nói ti<sup>o</sup> p: bác H<sup>o</sup> đ<sup>o</sup> n sau khi th<sup>o</sup> ng nh<sup>o</sup> t đ<sup>o</sup> t n<sup>o</sup> <sup>o</sup> c thì nhà n<sup>o</sup> <sup>o</sup> c mi<sup>o</sup> n thu<sup>o</sup> cho nông dân ít nh<sup>o</sup> t 2 năm, th<sup>o</sup> mà chúng nó gi<sup>o</sup> u ti<sup>o</sup> t, gi<sup>o</sup> u cho đ<sup>o</sup> n khi không gi<sup>o</sup> u n<sup>o</sup> i nó m<sup>o</sup> i ch<sup>o</sup> u vâng l<sup>o</sup> i bác đ<sup>o</sup> y, ngay c<sup>o</sup> ngày ch<sup>o</sup> t c<sup>o</sup> a bác H<sup>o</sup> mà nó còn l<sup>o</sup> a dân thì ch<sup>o</sup> ng có gì mà chúng nó không l<sup>o</sup> a.

Tr<sup>o</sup> v<sup>o</sup> nhà trong tr<sup>o</sup> ng thái mông lung suy nghĩ ch<sup>o</sup> ng đâu vào đâu, ti<sup>o</sup> t tr<sup>o</sup> i đ<sup>o</sup> u xuân tô đi<sup>o</sup> m cho nh<sup>o</sup> ng ngày T<sup>o</sup> t

Nguyên Đán của dân tộc làm lòng  
người phân chia, vì đi nhúng căng  
thúng, nhúng gay gắt trong cuộc sống  
đời thường. Người lính xưa giết người  
cho giãn xương cốt bởi qua một ngày  
tiếp quản toàn nhúng rượu, bia theo  
phong tục, tiếp quản của nhúng ngày  
tối. Lúc này tôi mới để tâm nghe chiếc  
loa truyền thanh của huyện suốt ngày  
ra rồi chĩa vào nhà tôi làm cho nhúng  
khi rượu khó chịu nhúng vì phải nghe.  
Tôi bắt đầu vì chết nhúng đến có ông  
bên là người hay say rượu, "tôi như p  
ngôn xưa", ông đã xưa thì không ai  
có thể cắt ngang được. Hôm đó nhà  
tôi uống quá say, mới người cật cho  
ông nói, vì có muốn nói cũng chẳng ai  
xen vào được, vì cái cật tiếng là b

ông quát b. Đúng 11 giờ trưa, chiếc loa truyền thanh bắt đầu phát với tiếng âm lượng hết công suất. Ông ta chỉ tay về phía chiếc loa quát lên “câm ngay”, loa vẫn không ngừng, rồi ông lại quát, tiếng loa lại to hơn, tức quá ông chỉ đành “đi đi c lòi”.

Lúc này tôi bắt đầu thiu thiu ngủ, chiếc loa truyền thanh chuyển từ chế độ trình phát thanh quân đội nhân dân đến với bản dân thiên hạ. Tôi cảm thấy nháo nhắng nghe. Mọi đầu chúi xuống nhìn lá tin khắp nơi thi đua lập thành tích “mừng đảng, mừng xuân”. Tôi băn khoăn vì tôi vừa đi một số nơi

và, thế đô Hà Nội có, Bắc Giang,  
Lạng Sơn có, và cả nhiều vùng nông  
thôn có, tôi chẳng thấy ở đâu có được  
thái nào chẳng thấy đang nô nức lập  
thành tích chào mừng ngày sinh nhật  
được. Ngay cả vì cả mừng được tôi  
cũng chẳng thấy ai để được đến.  
Nhưng ngày tết mọi người chúc  
nhau mừng xuân năm mới, chúc nhau  
sức khỏe, làm ăn phát đạt. Tuy nhiên  
tôi chưa thấy người nào tỏ  
nhưng người có học vấn cao, tri thức  
rộng, nhưng người bình thường, nhưng  
người không bình thường cho đến  
người người thì nhìn không nhìn thấy  
học nhưng già nát râu u bạc nhè cũng  
không hề có ai nào nói đến vì cả  
mừng được, lại càng không thấy có

những người làm thì tất cả nào đó kính  
dâng lên được. Phải chăng nó đi ra  
ở một vùng xa xôi hẻo lánh mà tôi  
không thể biết được, hoặc ở một nơi  
thiên đình nào đó mà một thế hệ tôi  
không thể nhìn thấy.

Nếu trên giấy chúng nghe chừng như  
phát thanh quân đội nhân dân, tôi có  
được trôi theo dòng suy nghĩ tự nhiên.  
Quân đội là của nhân dân, từ nhân  
dân mà ra, do nhân dân nuôi dưỡng. Ở  
các nước dân chủ văn minh, quân đội  
chỉ làm nhiệm vụ theo quy định của  
hiến pháp và pháp luật, nhà nước trực  
tiếp quản lý, điều hành quân đội.

Quân đội không thể là công cụ của bất cứ một chính quyền nào, nhiệm vụ thiêng liêng nhất của quân đội là bảo vệ toàn vẹn lãnh thổ của tổ quốc. Quân đội nhân dân Việt Nam, nhiệm vụ hàng đầu là bảo vệ đất nước, cầm tay định tại những lúc khó khăn đi, lập lại trong các chiến tranh phát thanh quân đội: “quân đội ta trung với đất nước, hiếu với dân...”. Một lực lượng hùng hậu, được trang bị các phương tiện và vũ khí tối tân, được chăm lo bằng những đất nước tiên thu của nhân dân đóng góp mà nhiệm vụ hàng đầu là để bảo vệ cho sự tồn tại của một chính quyền thì quốc là thiên hạ có mấy tay! Điệu này đã nói lên:

Một là địch đã tách mình ra khỏi nhân dân, cho mình là siêu nhân, địch trên nhân dân, trên dân tộc, địch lợi ích cá nhân địch lên trên lợi ích dân tộc... Chính bởi thế nên mới quy định cho mình một chỗ đứng riêng, một chỗ đứng độc biệt, một chỗ đứng bất bình thường. Nếu địch với nhân dân là một, địch ở trong nhân dân, vì nhân dân phục vụ, lợi ích cá nhân địch nằm trong lợi ích cá nhân dân thì quân địch chỉ làm nhiệm vụ trung với nước, hiều với dân thì đã là đồng.

Hai là nguy cơ cá nhân địch quyên mà địch đã nhận thấy. Địch bỏ quên

chúng đã được c tr , không có con đường nào khác mà là con đường rõ rệt, hiểu quả rệt là lấy quân đội làm lá chắn để bảo vệ, để rắn đe, để huy thu tiền cho sự tồn tại.

Ai cũng biết Việt Nam là đất nước không rừng, ngà voi chưa đông, kinh tế chưa phát triển nên việc xây dựng quân đội chính quy, hiện đại còn nặng nề hơn cả . Tuy nhiên không ai phủ nhận quân đội nhân dân Việt Nam là quân đội anh hùng, nặng có mặt quân đội mà “càng đánh càng mạnh, càng đánh càng thắng, trăm trận trăm thắng, kẻ thù nào cũng đánh

th&#225;ng” nh&#225; quân đ&#225;i nhân dân Vi&#225;t Nam thì trên th&#225; gi&#225;i này ch&#225;c h&#225;n là không ki&#225;m đâu ra!

Tôi không hi&#225;u t&#225;i sao đ&#225;ng luôn ch&#225;n cách nói l&#225;y đ&#225;ng c, cách nói khác th&#225;ng, cách nói coi th&#225;ng ng&#225;i nghe, cách nói m&#225; dân mà không h&#225;ng&#225;ng m&#225;m. Ph&#225;i chẳng đây là cách nói v&#225;n có, cách nói đ&#225;c thù, cách nói c&#225; h&#225;u c&#225;a b&#225; máy tuyên truy&#225;n c&#225;a đ&#225;ng c&#225;ng s&#225;n? H&#225;n th&#225; n&#225;a đ&#225;ng còn r&#225;t t&#225; hào cho đây là m&#225;t trong nh&#225;ng tài “ngh&#225; thu&#225;t lãnh đ&#225;o” c&#225;a đ&#225;ng, là m&#225;t trong nh&#225;ng bí quyết r&#225;t thành công c&#225;a đ&#225;ng.

Công bằng mà nói thì đường cũng “tài” thật! Không tài sao đường khi mà đường nhìn thấy đất nước ta đang sống trong áp bức, nô lệ, lòng khao khát của mọi người dân là mong muốn có đường để cứu dân tộc, thoát khỏi ách thống trị của thực dân Pháp. Thấy hiểu đường nên đau mắt nước của nhân dân, nên ngay từ khi ra đời năm 1930, công lĩnh đầu tiên của đường đã cho ra ràng: sau khi hoàn thành cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân, đường sẽ đưa nước ta tiến thẳng lên chủ nghĩa xã hội, bỏ qua giai đoạn phát triển tư bản chủ nghĩa, xây dựng một xã hội mới, xã hội văn minh, mọi người sống với nhau chan hoà, bình đẳng, thân ái yêu nhau, một xã hội xoá bỏ chế độ

ngõ i bóc lột người, mặt xã hội công  
bình dân chủ góp tri thức vào xã hội  
bình, mặt xã hội do nhân dân làm chủ,  
nhà nước là nhà nước của dân, do  
dân và vì dân, là công bộc của dân, là  
đầy đủ trung thành của nhân dân,...và  
...

Vì những khu vực kêu gọi chuông  
vàng, vì đường lối đi vào lòng người  
nhẹ nhàng, đường công sự Việt Nam đã  
tập hợp đông đảo quần chúng  
nhân dân đi theo mình, không quên  
người gian khổ, hy sinh mặt lòng đi  
theo đường, đoàn kết xung quanh đường  
hoàn thành cách mạng dân tộc, giành

đ& c chính quy&n trao tay đ&ng.  
Chính ph& đ&u tiên c&a n&&c Vi&t  
Nam dân ch& c&ng hoà là chính ph&  
đa nguyên chính tr&, g&m nhi&u đ&ng  
phái, nhi&u t& ch&c, nhi&u nhân sĩ yêu  
n&&c tham gia.

V&i “tài thao l&&c” c&a đ&ng, ch& trong  
th&i gian ng&n, đ&ng đã lo&i tr& đ&&c  
nh&ng thành ph&n phi c&ng s&n ra  
kh&i b& máy chính ph&, thay vào đó là  
toàn b& nh&ng đ&ng viên c&ng s&n  
c&m quy&n. Đây cũng là cu&c cách  
m&ng th& hi&n s& “tài tình” c&a đ&ng,  
đ&ng t& hào nh& có cách nói “v&n có”  
c&a đ&ng nên đã g&t hái đ&&c nh&ng

thành công vang dội trên nhiều lĩnh vực trong suốt quá trình cải tạo đất nước.

Trong suốt hai cuộc kháng chiến chống pháp và “chống M&#225;c u n&#225;c”đ&#225;ng cũng luôn thành công trong việc vận động cái gọi là “nghề thu&#225;t lãnh đạo”, trong đó công tác tuyên truyền đóng vai trò quan trọng để giành thắng lợi. Đ&#225;ng đã kêu gọi nhân dân đoàn kết xung quanh đ&#225;ng, mặt lòng đi theo đ&#225;ng, tuy&#225;t đối tin tưởng, trung thành với đ&#225;ng vì đ&#225;ng là đội quân tiên phong, đ&#225;ng bao gồm những người tiên tiến nhất của giai

có p công nhân và nhân dân lao động, động luôn trung thành với lợi ích của nhân dân, của dân tộc... Hàng triệu người đã dấn thân theo động lao vào cuộc chiến tàn khốc, đem lại vinh quang trở lại cho đất nước.

Cho đến ngày nay nhiều người chỉ nhìn binh biến rồi thốt lên: động quá “tài tình”, động có cách nói làm cho mọi người sẵn sàng xông vào làm như con thiêu thân, sẵn sàng hy sinh vì mục tiêu lý tưởng của đất nước. Khi động đã giành được mục tiêu thì động quay ngoặt lại với những người đã hy sinh, có người hi sinh sức mình để hun đúc cho

## đ&ng quang vinh.

Kháng chi&n th&ng l&i,c& n&&c đi lên ch& nghĩa xã h&i. V&i đ&ng l&i t&p trung m&i quy&n l&c v& tay đ&ng, c& ch& t&p trung quan li&u bao c&p ti&p t&c duy trì và phát huy. Khi mà n&n kinh t& n&&c ta đã g&n nh& hoàn toàn b& s&p đ&,đ&ng kêu g&i m&i ng&&i h&y “th&t l&ng bu&c b&ng” đ& xây d&ng ch& nghĩa xã h&i, kiên quy&t không theo t& b&n ch& nghĩa vì đó là ch& đ& x&u xa, th&i nát.

Đừng mất cái đường bèo phôi thay đổi duy, nhất là duy kinh tế, chấp nhận sự vận hành của các chủ thể trong. Điều này là các chủ thể trong nó đã là vận có trong thế giới thực, chính đường đã ngăn cản nó không cho nó được bén mảng đến đất nước mà đường đang cai trị, vì sự nó làm phai nhạt mục tiêu lý tưởng của chế độ. Hơn trăm năm nay đường vận nguy hiểm rủa nó, vậy mà bây giờ phải chấp nhận nó vì nó không chế độ của đường cũng nên tận dụng sự sắp đặt thì đường đã không chút ngần ngại ngừng khi tuyên bố với dân thiên hạ là đường đã sáng suốt, đường khi xưng và lãnh đạo công cuộc đổi mới này. Công lao này mất lớn nên a l

thuộc về đường quang vinh.

Tôi còn nhớ năm 1990, có mặt lãnh tụ của chúng ta trong dịp đi thăm chúc tết các cháu thi u nhi nhân ngày 1-6, lãnh tụ này tuyên bố với các cháu nhi chúng ta rằng: các cháu yêu quý, công cuộc đi m&i do chúng ta khởi x&ng và lãnh đạo đã giành được nh&ng thành tựu to lớn... Chúng ta nhớ rằng là các cháu thi u nhi mà lãnh tụ của chúng ta cũng không lo&i tr&đ& chuyển tải thông tin về công lao của chúng ta! Thế mà bí&t báo máy tuyên truyền của chúng ta như thế nào?

Cộng đồng là thầy. Việt Nam mới hoạt động trong đời sống xã hội mà đất nước không ngừng phát triển, câu chuyện về công lao của đảng, của miệt nước các nhà lãnh đạo đảng các cấp là “cơm đảng, áo dân”. Ai cũng biết đảng lấy đâu ra tiền, lấy đâu ra cơm, lấy đảng đảng phí do các đảng viên đóng góp không đủ chi cho đảng mua giấy mực in ấn các nghị quyết của đảng. Thực tế thì đảng đang là gánh nặng đối với nhân dân. Đối với đất nước vì đảng có bộ máy khổng lồ đang hàng ngày tiêu xài tiền bạc của nhân dân. Vậy mà đảng ngang nhiên tuyên bố tranh công với nhân dân, thậm chí nhân dân là tiền của đảng.

Ngày nay, khi mà toàn cu hoá đã trở thành xu thế th t yu ca thị đị, ngh i dân đã tip cn đo c nhiu luung thông tin khác nhau, th t yu sẽ có nhng nhn đnh, đánh giá về thị cuu c không còn mông mui nhtr c đây, về y mà bên máy tuyên truyn đo sẽ ca đng về n không hể chuyển dch chút nào có về phong cách, hình thức cũng như nội dung tuyên truyn. Về n chng nào th t y, về n ra rõ nói không bit ngh ng, nói lạ y đo c, nói cho sẽ ng mm, không cn bit ngh i nghe hể phản n ng thị nào. Chng hên: trong thị đị ngày nay, yêu nh c, yêu chng nghĩa xã hội trở c hết phải yêu đng, trung về i đng là trung về i nh c, hiu về i dân!

Phàm nh...ng k... s...p m...t đi th...ng  
hay h...t ho...ng, đ... k..., loé lên s...c  
mãnh li...t còn l...i th... hi...n s... ti...c nu...i,  
s... tuy...t v...ng c...a nó.

(còn ti...p)